

Tock

een
goede
middag

P. ZUDERVELD

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

TÒCH
EEN GOEDE MIDDAG

TÒCH EEN GOEDE MIDDAG

DOOR

P. ZIJDERVELD

Tekeningen van Rie Reinderboff

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

Hoofdstuk 1

Klèp-klàp . . . Klèp-klàp!

Er klepperen een paar klompen over de stille weg.

Klèp, zegt de linker-, klàp, zegt de rechterklomp.

Dat komt, omdat er in de rechterklomp een barst zit. De kap is gescheurd. Nu kan Jaap niet hard lopen, anders gaat die barst vèrder en dat mag niet.

Straks, na het eten, zal Jaap de klomp maken. Hij zal een ijzerdraadje over de kap spannen. Dat kan hij best. Dat heeft vader hem geleerd.

Klèp-klàp . . . Jammer, hij zou best een eind willen draven, want het is een lange weg van school naar huis en het laatste eind moet hij altijd alleen lopen.

Zijn vrienden zijn nu al thuis.

Vanmiddag hebben ze een buitenkansje, want dan hoeven ze niet naar school. Meester moet naar een vergadering. Dat wordt een fijne vrije middag.

Met Jan en Kees, zijn vriendjes, heeft hij afgesproken vanmiddag in de duinen te gaan spelen.

Die Kees woont daar toch maar heerlijk midden in de duinen zo dicht bij de vuurtoren.

Kees' vader is vuurtorenwachter. Heel misschien mogen ze vanmiddag wel met hem mee naar boven. Dat is al eens eerder gebeurd.

Fijn uitzicht heb je daar boven in die toren.

Aan de westkant de zee met haar witte strepen en schuimkoppen

in de branding. Zo ver je kunt zien water en nog eens water met hier en daar de rookpluim van een eenzaam schip.

Aan de oostkant de wijde, vlakke polder, met rechte, zwarte strepen er door. Dat zijn de wegen en de sloten.

Popperig klein staan de huisjes aan die zwarte strepen. Verder weg liggen de dorpen: groene bomen en rode daken en daar bovenuit de spitse kerktorens. Net een bouwdoos.

Links en rechts, aan de noord- en de zuidkant, golven de duinen met hun witte vlekken stuifzand en het hoge helmgras, afgewisseld door wat struiken en enkele dennen en sparren.

Hè, 't zal vanmiddag lekker stil zijn in de duinen. De badgasten zijn zo goed als allemaal vertrokken.

Ik zal een emmertje meenemen, misschien zijn er nog wat late bramen. Daar kan moeder dan wat jam van maken, denkt Jaap. Vanmiddag moesten we eens een echt spannend avontuur kunnen beleven. Een stropershut vinden bijvoorbeeld. Of, wat nog mooier zou zijn, een geheime bergplaats waar dieven hun geld en juwelen verborgen houden. Ja, en dan zouden we met z'n drieën de wacht houden, net zo lang tot een van de dieven naar het hol kwam. Die zou natuurlijk niets merken. We zouden ons wel goed verstoppen natuurlijk. En als die dief dan naar binnen was gegaan in het hol of misschien wel in een bunker, dan zouden we naar de ingang sluipen en de deur aan de buitenkant dicht binden.

Of, als de dief de sleutel aan de buitenkant liet zitten, zou het nog gemakkelijker zijn. Maar zo dom zal een dief wel niet zijn! Zo verdiept is Jaap in zijn gedroomde avontuur, dat hij zijn eigen huis voorbij loopt. Hij merkt het pas op, als hij hun bruggetje al voorbij is. O, o, wat loop ik toch te dromen, denkt Jaap.

Hij moet lachen om zijn eigen verzinsels.

Even later stommelen zijn klompen over het houten bruggetje. Het grind op het paadje langs hun huis, knerpt onder zijn voeten. Bij de achterdeur komt Jaap een heerlijke geur tegemoet. Als hij in de bijkeuken komt, ruikt hij het nog beter.

Pannekoeken! Héérlijk!

Moeder heeft de tafel al gedekt. Aan iedere kant een bordje met een vork en een mes en daar tussenin, midden op de tafel, een schaal met lekkere goudgele pannenkoeken. En naast die schaal staat een pot stroop!

„Ben je daar, Jaap?” vraagt moeder zachtjes uit de kamer.

„Ja, moeder,” antwoordt Jaap en hij vraagt: „Hoe is 't met vader?”

„Goed, jongen. Hij slaapt gelukkig nog,” zegt moeder.

„Was maar vlug je handen, Jaap, dan kunnen we gaan eten. Als vader straks wakker is, kun je wel even bij hem gaan kijken.”

Gelukkig, denkt Jaap, vader slaapt nog. Nu zal hij zeker niet lang meer ziek zijn.

Vader heeft longontsteking gehad en het is heel erg geweest, maar de crisis is gelukkig voorbij. Vader moet vooral veel slapen en veel rusten, heeft dokter gezegd.

Jaap durft het nu eigenlijk niet goed zeggen, dat van zijn gebarsten klomp. Het lijkt dan net of hij graag nieuwe wil hebben. Nieuwe klompen zijn duur en vader moet veel versterkend voedsel hebben, dat is óók duur, dat weet Jaap best.

Gelukkig hebben ze zelf kippen, dat scheelt alvast.

Z'n klomp zal hij straks zelf maken, daar hoeft moeder niets van te weten.

Als Jaap zijn bord leeg heeft, wrijft hij met beide handen over z'n buik.

Moeder ziet het. Ze moet er om lachen.

„Je mag wel oppassen, ventje,” zegt ze, „anders knapt je riem nog.”

„Het was ook zó lekker,” zucht Jaap.

Pannekoeken met stroop en karnemelkse pap toe. Lekkerder kan Jaap het niet bedenken. — Nou ja, pudding natuurlijk, maar dat is alleen voor de Zondag. Fijn dat moeder weer lacht, dan ziet ze er niet zo moe uit.

Jaap heeft ze wel gezien, de donkere kringen onder moeders ogen. Die komen van de spannende dagen, die ze achter de rug heeft.

Hij, Jaap, heeft ook gewaakt die nachten. Om beurten met moeder, maar hij mocht dan overdag slapen en dat kon moeder niet. Meester vond het goed, dat hij als het nodig was een halve dag verzuimde.

„Geef de bijbel maar aan, jongen,” onderbreekt moeder zijn gedachten.

Jaap mag lezen. Dat kan hij wat netjes.

Als moeder na het lezen het gewone dankgebed heeft uitgesproken, dankt ze de Here, dat Hij hun gebeden heeft willen verhoren. Ze dankt voor de goede wending die vaders ziekte genomen heeft.

Als moeder met zachte stem „amen” zegt, blijft het even stil. Jaap ziet tranen in moeders ogen.

O, nu zou hij wel zijn armen om moeders hals willen slaan en haar een stevige kus willen geven, maar hij doet het niet. Hij is bang dat zij het een beetje kinderachtig zal vinden.

Maar moeder begrijpt hem toch wel. Haar vochtige ogen zien Jaap warm aan. Ze glimlacht hem toe en zegt: „Ga nu maar gauw spelen, kerel. Ik denk dat vader nog steeds slaapt.”

Jaap kan het toch niet laten om éven, héél even maar met zijn hand langs moeders wang te aaien. Dan draait hij zich vlug om en loopt naar buiten, naar het schuurtje om zijn klomp te gaan maken.

Hij begint hard te fluiten om dat nare gevoel in zijn keel kwijt te raken. Hij zal maar zo gauw mogelijk aan het werk gaan.

Met vaders zakmes snijdt hij een mooi gleufje dwars over de gebarsten klomp.

Zo, dat is gelukt.

Hij zoekt onder vaders werktafel naar een rolletje ijzerdraad en als hij dat vindt, knijpt hij er met een tang een stukje af.

Nu een spijkertje aan de ene kant in de klomp slaan, net onder

aan het gleufje en daar het draadje aan vast maken. Zo, dat lukt. Nu nog een spijkertje aan de andere kant van de klomp, het draadje goed strak over de kap trekken, precies in het gleufje . . . Het puntje van Jaaps tong steekt tussen zijn lippen door, zó doet hij zijn best!

Dat werkje heeft hij weer opgeknapt; de klomp is heel.

Jaap ziet, door het keukenraam, moeder bezig met de vaat en hij kan het niet laten even tegen het raam te tikken en haar zijn gerepareerde klomp te laten zien.

Moeder begrijpt het direct.

„Keurig gedaan, jong,” prijst ze. „Ga nu maar naar Jan, hoor, anders moet hij nog op je wachten.”

Het emmertje voor de bramen staat bij de regenbak. Jaap pakt het en haast zich weg. Voor het keukenraam zwaait hij naar moeder.

Hoofstuk 2

Het belooft een fijne middag te worden. Het is al September, maar nog het heerlijkste weer van de wereld. De zon straalt aan een strakblauwe hemel en wind is er haast niet.

Jaap kan nu weer lekker hard lopen; zijn klomp kan er weer tegen.

Maar het valt toch niet mee om helemaal naar het huis van Jan te dráven. Jan en hij wonen een heel eind van elkaar vandaan, vast wel een kwartier. Nee, zolang houdt Jaap het niet vol. Hij krijgt er steken van in zijn zij. Dan maar wat langzamer aan, denkt hij.

Maar hoor! Er klinkt geratel van wielen op de weg. Een paard en wagen komt hem achterop gereden. De man op de bok is boer Berendse, de baas van vader. Treft hij dát even!

Berendse ziet hem; hij zwaait met zijn zweep en laat de wagen stilhouden.

„Kom er maar op, Jaap,” zegt hij.

En dat laat Jaapje zich geen tweemaal zeggen. Vlug klimt hij naast Berendse op de bok.

Nog maar nauwelijks zit hij of het paard neemt alweer de benen.

„Hoe gaat het met je vader?” vraagt Berendse. Hij heeft moeite zich verstaanbaar te maken boven het lawaai van de wagen uit.

Jaap vertelt honderd uit.

Berendse is een aardige man en ook een beste baas, zegt vader altijd.

Als Jaap bij het huis van zijn vriendje afstapt, bedankt hij vriendelijk voor de prettige rit.

Berendse roept nog: „Zeg maar tegen moeder, dat de vrouw en ik vanavond even komen!”

Dan rammelt de wagen weer verder.

Jan komt hem al tegemoet hollen, hij zag Jaap al aankomen.

„Trof jij dat even, zeg? Je leek de boer zelf wel, alleen had je nog een pijp in je mond moeten hebben,” spot Jan.

„En jij was natuurlijk jaloers, hè?” plaagt Jaap terug.

„Nou, eerlijk gezegd wel een beetje,” bekennt Jan.

De twee vrienden gaan op stap en al gauw komen ze bij het tegelpad, dat door de duinen naar de vuurtoren loopt.

In het kleine huisje met de groene luiken en het rieten dak, vlak bij de toren woont Kees met zijn vader, moeder en een klein zusje.

„Stormvogel,” staat met mooie letters op het huisje geschilderd. Kees wordt ook vaak zo genoemd door zijn vader. Het huisje heet dus eigenlijk naar Kees.

Een goede naam voor Kees vindt Jaap, want zijn vriend lijkt in zijn doen en laten ook vaak op zo'n onrustige stormvogel.

Altijd bedenkt hij spelletjes en hoe wilder hoe mooier!

Kees komt hen al tegemoet. Hij kijkt naar het emmertje dat Jaap zwaaiend in de hand houdt.

„Wat moet jij met dat emmertje? Wil je daar de zee soms mee leeg scheppen?” grapt hij.

Jaap voelt zich ineens een beetje verlegen worden. Zouden de jongens het kinderachtig vinden, dat hij op een vrije middag bramen wil plukken voor zijn moeder?

Gelukkig, het valt mee.

„Da's best, jô,” zegt Kees.

„Ja,” zegt Jan, „we zullen je wel helpen. Laten we het maar eerst doen en als je genoeg hebt gaan we fijn spelen.”

„Ik weet bij 't bosje nog een best plekje,” zegt Kees.

Het bosje is een strook duin, begroeid met bomen en struiken.

De jongens zetten er meteen de pas in.

Ze klimmen de duinen op en rennen er aan de andere kant af.

Een enkele keer gaat een duinkonijntje haastig op de loop.

Als ze de laatste duintop vóór het bosje „genomen” hebben,

hurkt Kees in elkaar. Hij duwt zijn hoofd tussen zijn knieën

en slaat zijn armen om zijn benen. Zo laat hij zich van het duin

rollen.

Hùp-bom . . . hùp-bom, steeds sneller, steeds wilder!

Jan en Jaap moeten het hem natuurlijk nadoen. Als ze beneden

zijn, kijken ze versuft in het rond. De hele wereld draait en het is

net of de duinen op hen af komen en daarna weer wegzwaaien.

Als Jan en Jaap niet meer duizelig zijn, vragen ze bijna gelijk:

„Waar is Kees?” en ze kijken elkaar verwonderd aan.

„O,” zegt Jan, „die is vast weggekropen.”

„Toch niet!” klinkt ineens Kees' stem uit een bosje vlakbij, „maar

we zouden toch bramen zoeken? Nou, dan moet je hier zijn!

Waar blijf je met je emmertje, Jaap?”

Ja, waar bleef Jaap met zijn emmertje? Jan en Jaap staan elkaar

dom aan te kijken.

Het emmertje? Dat staat natuurlijk nog boven op het duin!

„Als je niet gauw komt, eet ik ze allemaal op, hoor!” roept Kees.

Jaap sukelt naar boven om zijn emmertje te halen.

Even later komt hij met grote sprongen terug.

Hoofdstuk 3

Kees heeft gelijk. In het bosje onder het bladerdak van bomen en struiken, waar de bramen niet zo snel rijpen, zitten er nog heel wat.

„Als we nu een eindje van elkaar af beginnen te plukken, gaat het nog het vlugst. Anders pluk je steeds de bramen voor elkaars neus weg,” merkt Jan op.

„Jij bent lang zo dom niet als je er uit ziet, maar dan zullen we toch eerst het emmertje in drie stukken moeten trekken,” zegt Kees lachend.

Jan kijkt een beetje verbouwereerd. Daar had hij zo gauw niet aan gedacht, maar hij laat zich niet maar zo uit het veld slaan.

„Heb jij soms last van koude voeten?” vraagt hij aan Kees.

„Koude voeten?” herhaalt Kees, „waarom?”

Nu is het de beurt van Kees om een raar gezicht te trekken.

„Wel,” merkt Jan op, „als je werkelijk geen last van koude voeten hebt, zet dan je pet maar af, daar kunnen ook bramen in!”

„Die slag is voor jou,” moet Kees bekennen.

„Waar wil je 'm hebben, die slag bedoel ik?” vraagt Kees belangstellend.

Jan wil er liever eerst een nachtje over slapen voor hij dat zegt.

„Op je klomp, jô,” raadt Jaap aan.

Maar daar voelt Kees niets voor. Hij wil zijn knuisten liever niet bezeren.

„We gaan aan 't werk, mannen,” commandeert hij, „anders staan

we vanavond hier nog. Ik begin hier, Jaap iets verderop en Jan bij die lage struiken, daar zit het ook vol.”

Meteen knipoogt Kees naar Jaap. Die heeft natuurlijk wat in de zin, begrijpt Jaap.

Even later zijn ze allemaal rustig aan de gang.

Heerlijk is het hier, vindt Jaap. Zo rustig ook. Af en toe knapt er een takje onder je voeten of er ritselen wat dode bladeren. Een krekkel sjirpt tussen het lange gras; een lijster in een boom jubelt zijn vreugde uit over de mooie dag. Ja het is hier werkelijk heerlijk.

Af en toe leegt een van de jongens zijn pet in Jaaps emmertje. Als ze zo een half uurtje hebben geplukt, raakt het emmertje al aardig vol. Ineens spitst Jaap de oren. Hij hoort een geluid: „Psst! . . . Psst!”

Verwonderd kijkt hij om zich heen. Waar komt dat vandaan? „Psst . . . psst,” klinkt het weer, zachtjes, maar toch doordringend.

Opnieuw kijkt Jaap rond. Het komt uit de struiken achter zijn rug, maar wie of wat brengt dat geluid voort?

Maar dan denkt Jaap ineens aan het knipoogje van Kees en begint iets te begrijpen.

Natuurlijk! O, maar dat wordt pràchtig!

Voorzichtig kijkt Jaap naar Jan. Die is ijverig aan het plukken. Hij heeft alleen maar aandacht voor de bramen.

Jaap trekt zijn klompen uit, heel zachtjes, heel voorzichtig.

Hij zet ze naast het emmertje met bramen. Eén hele klomp en één klomp met een mooi, glimmend bandje van ijzerdraad er om. Jaap sluipt naar Kees, die achter de struiken op hem ligt te wachten. Dit wordt echt mooi. Dit wordt ècht geheimzinnig! Heel zachtjes sluipt Jaap, heel voorzichtig op handen en knieën.

Er schramt een doorn van een bramenstruik langs zijn knie, nòg een en nòg een. Het doet wel een beetje pijn, maar Jaap let er niet op.

Het bloedt een beetje, maar dat merkt Jaap niet eens.

Hij is nu vlak bij Kees.

Nee, hij ziet Kees niet want die sluipt al weer verder, heel zachtjes, heel voorzichtig. Zo af en toe ziet Jaap het gras en de struiken bewegen. Kees kruipt door een droge greppel. Jaap laat zich daar ook in glijden en sluipt verder achter Kees aan. — Een enkele keer knapt er een takje. Ze schrikken er van.

Kijk, nu steekt Kees z'n hoofd boven de greppel uit en zijn armen en zijn borst volgen.

Ze komen nu dicht achter de struiken waar Jan aan 't plukken is.

Als Jan nu maar niets merkt, anders gaat het mis.

Kees beduidt Jaap, dat hij moet blijven waar hij is en Kees kruipt heel stilletjes naar de andere kant van 't bosje.

O ja, Jaap begrijpt het best. Als het lukt, kunnen ze Jan van twee kanten besluipen en overvallen.

O, het wordt echt dol. Twee struikrovers zijn ze.

En Jan? Hij is een eenzame reiziger, hij wordt hun gevangene.

Kees haalt iets uit zijn broekzak . . . een lang stuk touw.

Daarmee zullen ze de eenzame reiziger straks binden!

Jan weet niet welke gevaren hem bedreigen, hij plukt rustig door en hij denkt dat zijn vrienden hetzelfde doen. O, hij moest eens weten . . .

Zijn pet is bijna weer vol. Hij zal die dadelijk gaan legen.

O, Jan, pas toch op! Het is hier levensgevaarlijk!

Maar Jan merkt niet hoe twee paar loerende ogen hem bespieden. Een paar links en een paar rechts achter hem.

Jan ziet niets en merkt niets.

Zo, zijn pet is vol. Hij strekt zijn rug eens. Die doet een beetje pijn van 't steeds maar voorover staan.

Zijn handen zitten vol kleine schrammetjes van de bramenstruiken. O, maar dat is immers helemaal niet erg. Het emmertje van Jaap is nu bijna vol en Jaaps moeder zal wát blij zijn met zoveel mooie, rijpe bramen. Maar waar zit Jaap toch? Jan ziet hem nergens.

En waar is Kees? Ook nergens te bekennen. Ze zullen zeker op hun knieën achter de struiken zitten te plukken. Wacht, hij zal...

Maar opeens schrikt hij van een verdacht geritsel en gekraak in de struiken. Het geluid is dicht bij hem in de buurt.

En dan ziet hij, tot zijn grote schrik een hoofd en een hand met een kromme stok er in. O, hij ziet het nu pas goed, het is een revolver... hú... echt griezelig.

„Je geld of je leven!” brult rover Jaap.

En hoor, aan de andere kant ritselen ook bladeren en kraken ook takken. De rovers bespringen Jan, de eenzame reiziger, van twee kanten.

Maar wat denken ze wel, hij geeft zich zomaar niet gewonnen. Dat moeten ze niet denken, die gemene rovers.

Met z'n drieën rollen ze over de grond, bijna in de pet met bramen.

De rovers zijn in de meerderheid en Jan moet de strijd verliezen. Daar ligt hij nu, aan handen en voeten gebonden.

„Zo,” zegt Kees, „nu slepen we je naar ons holl”

Maar Jan voelt er niets voor om door de schrammende bramenstruiken te worden gesleept.

„Maak me maar los,” zegt hij. „Ik beloof op m'n erewoord, dat ik niet zal ontvluchten.”

Hoofdstuk 4

In de droge greppel zitten de twee gevaarlijke rovers en de eenzame reiziger uit te puffen. Ze zijn moe van de worsteling, de drie jongens. De pet van Jan is geleegd en het emmertje van Jaap is vol genoeg.

„Weet je waar ik nu echt zin in heb?” vraagt Kees.

Nee, dat weten ze zomaar niet.

„In druiven, lekkere druiven,” zegt Kees.

„Wel ja,” lacht Jaap, „haal jij maar een tros bij de groenteboer. Wij zullen hier wel wachten.”

Kees schudt heftig zijn hoofd. Zijn stem daalt tot een geheimzinnig gefluister: „Ik weet ze wel dichterbij te krijgen. Weet je, aan 't eind van deze greppel loopt een dwarsgreppel en langs die dwarsgreppel staat een heg en achter die heg... nou... daar groeien druiven.”

Jan en Jaap kijken Kees ongelovig aan.

„Geloven jullie me soms niet?”

De jongens durven geen „nee” zeggen, want Kees kent de omgeving hier beter dan zij. Toch lijkt zoiets hen haast tè mooi.

„Kom maar mee,” zegt Kees weer geheimzinnig.

Jan en Jaap worden nu toch echt nieuwsgierig al laten ze het dan niet zo merken.

Kees houdt graag iemand voor de mal, dat weten ze heel goed, maar toch lijkt het of hij 't nu werkelijk meent.

Lopend, bukkend voor de takken, soms kruipend, volgen ze Kees door de greppel, op weg naar de plaats waar de druiven groeien.

Al verder en verder gaan ze.

Het emmertje met bramen blijft eenzaam achter. Naast dat emmertje staan twee klompen . . . een eindje verderop, verlaten tussen de struiken, staan nog een paar klompen. Wanneer zullen de eigenaars terug komen?

Na een tijdje komen de vrienden aan de dwarsgreppel waarover Kees sprak. En als ze daar doorkruipen zien ze de hoge, dichte heg.

Kees sluipt verder en zijn vrienden volgen hem.

Plotseling zit Kees stil bij een gat in de heg.

Een gat waar je door kunt kijken en waar je ook door kunt kruipen.

„Hier moeten we zijn, geloof ik,” fluistert Kees.

Hij steekt zijn hoofd door het gat van de heg, heel langzaam, heel voorzichtig.

Vlug trekt hij zijn hoofd weer terug.

„Ja hoor,” fluistert hij, „kijk maar eens.”

Nu steekt Jan zijn hoofd door het gat en hij ziet het ook.

Achter de heg is een grote tuin vol vruchtbomen en tussen die vruchtbomen blinkt de zon op het glas van een kasje, een mooi druivenkasje. Door de openstaande deur kun je ze zien hangen, mooie, blauwe druiven. Het water loopt Jan om de tanden.

Nu is het Jaaps beurt en Jaap ziet ook de grote tuin en de dikke druiven.

Jaap is er een beetje van geschrokken!

Hij is er niet echt blij om.

Wil Kees hier druiven vandaan halen? Maar dat mag toch niet?

„Ze zien er wel heel erg lekker uit, dat is waar.” En hij denkt ook: „Zulke prachtige druiven, wat zouden die goed zijn voor vader. Zo’n mooie tros, wat zou vader daar blij mee zijn!”

Zou hij... zou hij dan tòch...! O, maar als vader dat eens wist. Als vader er achter zou komen hoe hij er aan kwam, wat zou vader dan verdrietig zijn.

„Maar je kunt toch wel een leugentje bedenken,” fluistert een stemmetje in Jaaps hart. „Niemand hoeft er immers iets van te weten. Jan en Kees, ja, maar die zullen je niet verraden.”

Maar niet alleen Jan en Kees zullen het zien. Jaap weet wel beter. De Heer in de hemel, die ziet je altijd.

Telkens als we zondigen doen wij de Heer verdriet, zei de meester op school en daar moet Jaap nu aan denken.

Jaap kruipt onder de heg vandaan, de droge greppel weer in.

„Nou, wat zeg je er van?” vraagt Kees. „Dat zijn nog eens druiven, hè?”

Jaap knikt alleen maar.

„Wat kijk je beteuterd, jô,” zegt Kees.

„Heb je soms iets gezien dat niet in orde is? Was er volk in de buurt?”

Jaap schudt zijn hoofd en zegt gehaast: „Nee, er was niets, maarre... ik... als... als je daar druiven wilt gaan stelen, doe ik niet meel”

Kees wordt daar een beetje boos om.

„Stelen? Wat jij stelen noemt dan toch. Zo'n trosje druiven weg-pikken noem ik nog geen stelen.

Die tuin hoort bij een deftige villa en de lui die daar wonen hebben centen zat en druiven ook, dat heb je zelf gezien.

Jô, die merken niet eens of er een trosje meer of minder aan zit.”

„En toch doe ik niet mee,” zegt Jaap koppig.

Nu wordt Kees ècht boos.

„Jij durt natuurlijk niet, maar daar wil je niet voor uitkomen! Daarom doe je zo schijnheilig!”

Het bloed vliegt Jaap naar de wangen.

„Schijnheilig,” zegt Kees en: „jij dūrfst natuurlijk niet.”

Maar dat is niet waar, daarom is het niet. Het is echt gemeen om zoiets te zeggen. Jaap zal die Kees wel eens . . . Maar Kees heeft zich al omgedraaid naar Jan.

„Ga je mee, Jan, of durf *jj* soms ook niet?” spot hij.

Jan aarzelt. Diep in zijn hart voelt hij, dat Jaap gelijk heeft. Wat zij willen doen is stelen.

Maar Jan wil niet dat Kees hem ook bang en schijnheilig zal vinden en daarom sluipt hij achter Kees aan, onder de heg door, de tuin in.

Jan voelt zich niet rustig. Zijn hart klopt heel wat vlugger dan gewoon. Schuw kijkt hij om zich heen. Nergens is iets te zien dat kwaad kan. En kijk, ze zijn het kasje al heel dicht genaderd. Daar hangen de druiven, zo maar voor het grijpen.

Kees is al vooruit gelopen. Die is niet bang uitgevallen, denkt Jan.

Behoedzaam, op z'n tenen, volgt hij Kees.

En dan zijn ze er en gaan ze achter elkaar het druivenkasje binnen.

Een vochtige warmte komt hen tegemoet.

Rondom hangen de prachtige, zware trossen.

„Hoe moet je zo'n tros er eigenlijk afkrijgen,” vraagt Jan met gedempte stem.

„Wacht maar,” fluistert Kees terug en hij peutert in zijn broekzak. Daar komt van alles uit te voorschijn: een stuk touw, een knoop, een paar roestige spijkers, een stukje vlakgum en een oud, roestig zakmes. Kees zoekt een mooie grote tros uit.

„Hou vast,” zegt hij en Jan houdt zijn beide handen om de tros. Het steeltje is taai. Het gaat niet zo gemakkelijk als ze dachten.

Of komt dat door het stompe mes?

Kees spant zich in alsof zijn leven er van afhangt. Kleine zweetdruppels parelen op zijn voorhoofd. Komt dat alleen maar van de warmte of is Kees toch ook niet zo rustig als hij zich voordoet? Nog een flinke ruk met het mes dan heeft Jan de tros in zijn handen.

„En nú weg,” fluistert Kees gejaagd.

Maar wat is dat? Horen ze voetstappen buiten de kas?

Er valt een schaduw door de lichte deuropening naar binnen . . .

„Lópen!” fluistert Kees. „Lópen!”

Maar het is te laat . . .

Hoofdstuk 5

In de droge greppel, achter de heg, zit Jaap.

Jaap is boos! Jaap is ook verdrietig!

Het was zo'n fijne middag, maar nu is alles akelig.

Kees en Jan zijn door het gat in de heg gekropen. Ze zijn ergens in de tuin, misschien wel in de druivenkas.

Kees noemde hem schijnheilig. Jij durft natuurlijk niet had hij schamper gezegd.

Maar toch heeft Jaap er geen spijt van, dat hij niet is meegegaan.

Gappen noemt Kees dit. Ja, maar gappen is óók stelen en stelen is zonde.

Straks zullen de jongens terug komen en hem uitlachen. Ze zullen hem nòg bang en schijnheilig vinden.

Maar dan wil ik hier ook niet langer blijven. Dan ga ik liever naar huis, naar moeder, denkt Jaap.

Hij zal de bramen gaan halen en zijn klompen.

Moeder zal blij zijn met de bramen.

Van het stelen van de druiven en van de ruzie met Kees zal hij thuis niets zeggen. Nee, hij zal niet klikken.

Maar wat hoort Jaap daar opeens? Praten ze in de tuin achter de heg?

Ja hoor, hij kan het nu duidelijk verstaan ook.

Een mannenstem zegt boos: „Zo, rakkers, wilden jullie druiven stelen. Dat is me wat moois! Maar het zit jullie niet glad, hè?

Ga maar met me mee, vrindjes, dan zal ik jullie léren stelen.

Opsluiten zal ik jullie. Voor zulke dieven heb ik in het schuurtje een mooi plaatsje!” moppert de man.

Jaap schrikt heel erg. Zijn hart bonst in zijn keel.

De jongens, zijn vrienden, zijn gepakt. De man zal hen opsluiten in een schuurtje.

Nee, nu kan Jaap niet weggaan.

Voorzichtig steekt hij zijn hoofd door het gat in de heg. Hij ziet drie paar benen gaan. Eén paar zonder klompen. Dat zijn de benen van Kees. Eén paar met klompen. Dat zijn de benen van Jan. En één paar met manchesterse broekspijpen en grote klompen. Dat paar hoort bij de tuinman, begrijpt Jaap.

Doordat ze verder aan het oog onttrokken worden door de bomen, is dat alles wat Jaap van hen te zien krijgt.

Nu verdwijnen de benen achter lage bessenstruiken. Jammer, Jaap kan niet zien waar ze heengaan. In ieder geval gaan ze niet ver. Hoor maar. Een deur gaat piepend en krakend open.

„Zo, hier zijn jullie voorlopig goed opgeborgen!” broemt de tuinman.

Jaap hoort ook duidelijk het knarsen van een slot.

Daar komen de benen van de tuinman weer. Ze verdwijnen achter het druivenkasje. Daar was de tuinman zeker aan 't werk zopas. Daarom hebben zijn vrienden hem niet opgemerkt.

Wat moet Jaap nu doen? Hij kan hier toch niet rustig blijven zitten zonder iets te ondernemen.

Hij sluipt onder de heg door, de tuin in.

Ga terug, Jaap! Pas toch op, Jaap! Straks word je ook gepakt, dan word je ook in het schuurtje opgesloten.

Ga toch terug, Jaap!!

Maar Jaap gaat niet terug.

Jaap denkt niet meer aan de druiven. Hij denkt ook niet meer aan de ruzie met Kees.

Zijn vrienden zitten gevangen en hij wil proberen hen te verlossen.

Als de tuinman hem nu maar niet ziet.

Heel voorzichtig sluipt Jaap verder de tuin in, tussen de bomen door, langs de bessenstruiken. Steeds verder. Hij ziet het schuurtje al. En eindelijk, als hij ongezien bij de deur komt, is het zoals hij al dacht. De deur is op slot en de tuinman heeft de sleutel meegenomen.

In het schemerige schuurtje zitten Jan en Kees. Op een lege kist zijn ze dicht naast elkaar gekropen.

Ze weten niet dat Jaap vlakbij hen is.

Als hun ogen wat aan de schemer gewend zijn, zien ze langs de kant allemaal rekken met tuingereedschap. Er staat ook een kruiwagen en een lege mand.

Het kleine raampje is gebarsten en er hangen grote spinnewebben voor. Misschien huizen hier wel ratten ook.

De jongens kijken stilletjes voor zich uit. Kees zucht heel diep. Langs de wangen van Jan rollen twee dikke tranen. Gelukkig maar dat niemand ze zien kan. Hij veegt ze stiekem weg met de rug van zijn hand. Nu zijn het twee grote, zwarte vegen geworden, maar daar weet Jan zelf niets van.

Zou Kees niets gemerkt hebben?

Kees staart verdrietig voor zich uit.

Kees weet heel goed, dat het zijn eigen schuld is dat hij hier nu zit. Hij heeft zijn verdiende straf!

Jaap had gelijk. Hij wilde niet stelen. En wat hij, Kees, tegen Jaap zei, was niet waar. Jaap is niet bang en schijnheilig. Het was

echt gemeen van hem om zoiets te zeggen, want Jaap is juist altijd een vriend, op wie je steeds aan kunt.

Nu vecht Kees, de altijd vrolijke durfal, óók met de waterlanders. Maar hóór . . . wat is dat?

Schuifelt daar iets? Ratten misschien?

De jongens kruipen nog dichter naar elkaar toe, nog dichter tegen elkander aan . . .

Buiten sluipt Jaap om het schuurtje. De twee gevangenen weten het niet. Aan de achterkant van het schuurtje ziet Jaap het kleine gebarsten raampje.

Hij gaat op zijn tenen staan en probeert dóór het raampje te kijken. Hij houdt zijn hand boven zijn ogen.

Daarbinnen wordt het nu nog donkerder. Jan en Kees schrikken er van. Ze durven niet naar het raampje te kijken. Ze denken dat de tuinman er voor staat om hen te begluren.

Hoor, er wordt op het raampje geklopt!

Nu kijken ze tòch.

Wat is dat? Zien ze het goed? Jan en Kees kunnen hun ogen bijna niet geloven. Dat is . . . dat is Jááp!

En Jaap heeft hèn ook gezien: twee gebogen figuren in het schemerdonkere schuurtje, dicht tegen elkaar aan.

Er komt weer een beetje hoop in de harten van de jongens.

Als Jaap hen er nu eens uit kon helpen.

Ja, als hij kon. Maar hoe? De deur zit immers stevig op slot.

Jaap loopt nog eens om het schuurtje heen. Hij kijkt en hij peinst . . . maar hij ziet geen uitweg. Of is die er toch?

Hij bukt zich.

Is die plank daar vlak bij de grond niet een beetje vermolmd?

Er zit een kier waar hij zijn hand kan doorsteken. Hij trekt aan de plank en die buigt mee.

Hårder trekt hij. Steeds harder.

„Kràk . . .!” zegt de plank. Jaap schrikt er van, maar de plank is los. De koppen van de spijkers zijn er door getrokken.

O, die twee daarbinnen kunnen wel dansen van plezier.

Een brede streep licht valt over de vloer van 't schuurtje naar binnen. Kees laat zich languit op de grond vallen en wringt met moeite zijn hoofd door de opening.

Het gaat, maar zijn oor gloeit of het in brand staat.

Het gat is nog lang niet groot genoeg.

Het hoofd van Kees moet weer terug, maar zijn oor steekt van de pijn.

„Jaap,” fluistert hij benauwd, „Jaap, hoe moet ik nu weer terug?”

Ondanks alle narigheid moet Jaap nu toch lachen om dat benauwde gezicht van Kees, daar onder het schuurtje uit.

Hoe langer hoe harder lacht Jaap. De tranen lopen hem zelfs over de wangen van het lachen. Zijn ene hand houdt hij op z'n buik en met de andere wijst hij naar Kees.

„Dat komt er nou van, ventje,” snikt hij tussen de lachbuien door.

O, Jaap, domme Jaap, denk er toch om wat je doet.

„Stil, jô!” sist Kees kwaad. „Help me liever!”

Verwoed begint Jaap aan de tweede plank te trekken. Die buigt óók mee. Nu kan Kees zijn hoofd weer naar binnen halen.

„Zo, en nu gelijk op, jongens,” fluistert Jaap. „Jullie duwen, ik trekken.”

O, Jaap, domme Jaap. Hoor je die voetstappen niet?

Jaap hoort niets. Hij trekt. Zo hard als hij kan. Het puntje van zijn tong komt weer tussen zijn lippen door, zó spant hij zich in. Er komt een man om de hoek van het schuurtje. Een man

met een manchester broek en een blauwe kiel aan. Hij loopt op klompen en heeft een pijp in zijn mond.

En nog merkt Jaap niets!

Dan valt een hand, een celtige hand, zwaar op Jaaps schouder

en een barse stem zegt: „Zo, kerel, jou heb ik óók! Nog zo'n druivendief zeker . . .”

Jaap wringt en kronkelt om aan de sterke greep te ontkomen, maar de tuinman houdt hem stevig vast.

„Jij,” bromt hij, „jij bent nog kwaaiër dan die andere twee. Jij bent de gróóteste deugniet! Eerst op wacht gestaan zeker en nu de boel nog afbreken ook!”

Jaap zwijgt. Als hij nu zegt, dat hij niet stelen wilde, zal de tuinman hem toch niet geloven.

Jaaps hoofd zakt, dieper en dieper. En zo, met gebogen hoofd laat hij zich voortduwen naar de deur van het schuurtje.

Met zijn linkerhand haalt de tuinman de sleutel uit zijn zak. Het slot knarst en dan gaat piepend de deur open . . .

„Kom er maar uit!” zegt hij gebiedend tegen Jan en Kees.

„Zo, en nu loop je netjes voor me uit, alle drie! En wee je gebeente als je probeert er vandoor te gaan!”

Hoofdstuk 6

Het is een vreemde optocht in de grote tuin achter de villa van mijnheer Van Berkenrode.

Drie jongens die met gebogen hoofden gedwee voor de boos-
kijkende tuinman uit lopen. Voorop Kees, achter hem Jan met
twee zwarte vegen over zijn gezicht en tenslotte Jaap.

Ze komen bij de achterdeur van de villa.

De tuinman beklimt de stoep en belt aan.

Een dienstmeisje in een mooi zwart japonnetje, met een wit
schortje voor, opent de deur.

Met grote, verwonderde ogen kijkt ze van de tuinman naar de
jongens.

„Wat krijgen we nu, Janus?” vraagt ze.

„Hoog bezoek,” spot Janus. „De heren wilden graag drijven
kopen en nu hebben ze zelf alvast maar geplukt. Vraag maar of
mijnheer ze even de rekening wil presenteren. En zeg er vooral
bij, dat ze het schuurtje ook nog half hebben afgebroken, de
deugnieten!”

„Zulke bengels toch,” moppert het dienstmeisje.

„Komen jullie maar even binnen staan, rakkers die je bent,”
zegt ze tegen de jongens.

Jaap en Kees kijken bedremmeld naar hun voeten. Jan kan zijn
klompen uittrekken, maar zij? Zij hebben niet eens klompen aan!
Ze kunnen toch zó niet naar binnen gaan met hun zanderige
klompsokken aan?

Nu staan er op de stoep voor de deur twee paar klompen: één paar grote, van de tuinman en één paar kleine van Jan. Daarnaast staan twee paar leren klompsokken: één paar van Jaap en één paar van Kees.

En binnen, in de grote keuken, waar alles glimt en blinkt, wachten de drie jongens met de tuinman.

Het meisje is in de gang verdwenen. De keukendeur heeft ze open gelaten. Haar hakken tikken op de marmeren gangvloer: tik-tik-tik.

Het meisje klopt op een deur.

De jongens horen stemmen. De hoge stem van het meisje en de donkere, zware stem van een man. Ze horen de deur dichtgaan en daarna weer het tikken van de hakken.

„Mijnheer Van Berkenrode verwacht jullie,” zegt ze tegen de jongens.

En tegen de tuinman: „Mijnheer zei, dat ze alles zèlf moeten vertellen.”

„Ze zullen er wel wat moois van maken!” bromt de tuinman, maar hij gaat toch naar buiten.

Met bonzend hart volgen de jongens het meisje. Toch een beetje opgelucht, omdat de tuinman weggaat.

Wat is hier alles deftig. Een brede marmeren gang met mooie wandborden en in de hal een grote staande klok met zware gewichten aan kettingen. Die blinken alsof ze van goud zijn.

Aan de andere kant van de hal staan een paar palmen.

Het meisje blijft voor een van de deuren stilstaan. Ze klopt en als binnen de zware stem antwoord geeft, doet ze de deur open.

O . . . nu komt het, nu komt het allerergste. Nu moeten ze naar binnen!

Kees en Jan en Jaap, ze zouden wel willen wegrennen, de gang

door, de keuken door naar buiten . . . naar de vrijheid. Wèg uit dit deftige huis waar een vast erg strenge, erg boze heer op hen wacht.

Maar ze stappen tòch naar binnen. Ze móeten well!
Het is hun eigen schuld!

In de kamer van mijnheer Van Berkenrode is het nog deftiger dan in de gang en nog véél deftiger dan in de keuken.

Er staat een laag, langwerpige tafeltje met een mooi lopertje er over heen. Aan de ene kant van het tafeltje staat een bank en aan de andere kant twee lage, makkelijke stoelen.

Aan de wand hangen grote schilderijen in glimmende lijsten.

De jongens zien echter niets van al dit mooie. Ze zien ook niet het grote bureau met de stapels papieren er op in de hoek van de kamer.

Ze zien alleen maar het dikke vloerkleed met de mooie, diepe kleuren. Het vloerkleed, waar hun kousevoeten in wegzakken. Ze zien óók niet de forse, donkere man met zijn vriendelijke, bruine ogen, achter het bureau.

Maar ze horen wel zijn zware stem, die zegt: „Zo, jongens, gaan jullie maar met z'n drieën op die bank zitten.”

Ze moeten nu wel kijken en nu zien ze ook die mijnheer.

Hij lijkt niet op een boeman. Hij heeft zelfs een vriendelijk gezicht. Alleen zijn ogen kijken streng.

De jongens durven haast niet op de bank gaan zitten. Ze durven bijna niet lopen, over dat dikke kleed.

Heel voorzichtig gaan ze op het uiterste randje van de bank zitten.

„Vertel me nu eerst maar eens hoe jullie heten.”

Bijna fluisterend zeggen de jongens hun namen. Daarna blijft het stil.

Mijnheer Van Berkenrode zegt eindelijk: „Het is niet veel moois, wat ik van jullie moest horen, vinden jullie zelf wel?”

De jongens schudden hun hoofden.

Die mijnheer heeft een zware stem maar toch ook wel een beetje een vriendelijke stem, vinden de jongens.

Die mijnheer praat niet heftig en niet boos, maar wel een beetje verdrietig, vinden ze.

„Vertel me nu eens eerlijk wat jullie uitvoerden. Jullie hebben druiven gestolen, nietwaar?”

Jan en Kees knikken.

Kees begrijpt nu beter dan ooit, dat het allemaal zijn schuld is. Hij heeft Jan meegenomen en hij heeft Jaap uitgescholden omdat hij niet wilde.

Mijnheer Van Berkenrode vraagt verder: „En het schuurtje, wat hebben jullie daar mee gedaan?”

„Dat deed ik alleen, mijnheer,” bekennt Jaap eerlijk.

„Zo, wat heb *jij* dan met het schuurtje gedaan? Vertel het maar rustig, maar ik wil alles weten, denk daar om!”

„... Een plank kapot getrokken, tenminste lósgetrokken,” zegt Jaap.

„En deed je dat zomaar uit baldadigheid?”

Jaap schudt zijn hoofd.

„Nee, mijnheer, ik deed het omdat Jan en Kees in het schuurtje zaten.”

„Toen wou jij er natuurlijk ook in, hè? Maar je vond het te gewoon om door de deur te gaan.”

„Nee, mijnheer,” stottert Jaap. „maar ikke... ikke... ik wilde hen er uit helpen en de deur zat op slot en toen...”

„Stop maar. Vertel jij maar eens, Jan, hoe jij en Kees in dat schuurtje kwamen.”

„We . . . we hadden druiven gestolen, mijnheer,” zegt Jan met een hoogrode kleur.

„Hoevéél . . .” vraagt mijnheer Van Berkenrode.

„Eén tros, mijnheer.” Als hij dit zegt, kijkt hij mijnheer wèl aan. Mijnheer gelooft hem, dat ziet Jan wel.

„En wat gebeurde er daarna?”

„Toen . . . toen werden we gepakt door de tuinman en opgesloten in het schuurtje.

„Zo . . .” zegt mijnheer, „zo, en was Jaap daar niet bij?”

„Nee, mijnheer,” antwoordt Jan.

„Jij moest zeker op de uitkijk staan, hè?” vraagt hij aan Jaap.

Maar nu kan Kees niet langer zwijgen.

„Nee, mijnheer,” zegt hij. „Jaap kan er niets aan doen, echt niet. Het is allemaal mijn schuld!”

En Kees, de altijd vrolijke Kees, kijkt nu heel erg verdrietig. De tranen springen in zijn ogen van èchte spijt.

Maar Kees vertelt door. Hij vertelt hoe alles is gegaan.

Mijnheer Van Berkenrode luistert en hij merkt, dat Kees echt berouw heeft en hij laat hem rustig vertellen.

Kees spaart zichzelf niet. Hij zegt ook, dat hij Jaap bang en schijnheilig heeft genoemd.

Als Kees zijn verhaal heeft gedaan, blijft het een ogenblik héél erg stil in de kamer.

De stem van mijnheer Van Berkenrode verbreekt na een tijdje die stilte. Hij vraagt op vriendelijke toon: „Waarom wilde je niet mee doen, Jaap?”

Bijna fluisterend geeft Jaap antwoord.

„Omdat het stelen was . . . enne . . .”

Mijnheer vraagt: „En wat nog meer, Jaap?”

„Omdat stelen zonde is voor God,” antwoordt Jaap heel zacht. Dan blijft het weer een ogenblik stil in de kamer.

Mijnheer Van Berkenrode staat zachtjes op. Langzaam loopt hij de kamer op en neer. Dan blijft hij voor de jongens staan en kijkt hen vriendelijk aan.

„Kijk eens, jongens,” zegt hij tegen Jan en Kees, „toen jullie die druiven gingen stelen, dachten jullie héél flink te zijn, dachten jullie héél wat te durven, maar wat jullie vriendje deed was heel wat flinker! Die durfde „néé” zeggen.

„Néél” tegen zijn vriendjes, hoewel hij bang en schijnheilig werd genoemd.

„Néél” ook tegen de zondel

Jullie deden iets wat je graag wilde doen, dat is niet zo moeilijk. Jaap durfde iets te laten, wat hij in zijn hart ook wel wilde. Hij deed het niet, omdat hij wist daarmee de Here Jezus verdriet te doen. Dat is veel moeilijker. Dat is óók veel flinker!

Ik geloof, dat jullie door dit voorval wel een goede les geleerd hebben, is het niet?”

Jan en Kees knikken heftig.

Alle twee hebben ze het nu te kwaad met de waterlanders. O, wat schamen ze zich. Veel beter dan door een strenge straf, voelen ze nu hoe verkeerd ze hebben gedaan.

„Kijk, jongens,” vervolgt mijnheer Van Berkenrode, „een goede les moet je je leven lang onthouden. Je moet er je voordeel mee doen. Als jullie me de hand er op wilt geven, dat jullie dat willen proberen, dan is deze middag toch nog een goede middag geweest.”

Daar geven ze graag hun hand op en ze menen het ook. Deze les zullen ze niet spoedig vergeten.

Ze zouden wel graag iets willen zeggen nu, maar ze weten niet wat en mijnheer verwacht dit ook niet van hen.

„Wanneer jullie me nu nog belooft, dat het schuurtje weer in orde komt, kunnen jullie wel weer gaan.”

Ook dit beloven de jongens graag en ze verlaten de kamer. Nauwelijks zijn ze de deur uit of mijnheer Van Berkenrode roept hen terug.

„Waar is die tros druiven eigenlijk gebleven, weten jullie dat ook?”

„Die ligt in de druivenkas, mijnheer. Daar liet ik hem vallen toen we de tuinman zagen,” zegt Jan.

„Als ik die nu eens aan jou gaf, Jaap, wat zou je er dan mee doen?”

Jaap hoeft met zijn antwoord niet te aarzelen.

„Aan vader geven, mijnheer!”

Als hij de ogen van mijnheer Van Berkenrode vragend op zich gericht ziet, zegt hij ter verduidelijking: „Vader is erg ziek geweest en hij is nog niet op, mijnheer.”

BESLUIT

Er loopt een blijde jongen over een stille weg. Hij neuriet een vrolijk wijsje. Zijn klompen klepperen.

De jongen droomt nu niet meer over de jacht op dieven.

Hij denkt terug aan een vreemde, een wonderlijke middag, die toch een fijne, een góede middag werd.

Met z'n drieën hebben ze de plank weer aan het schuurtje getimmerd. De tuinman bromde nog wel, maar hij gaf hun toch een hamer en spijkers. Jaap blijft even stilstaan. Het emmertje, dat hij in zijn linkerhand draagt, laat hij verhuizen naar de rechter-.

Het is te zwaar om het steeds in dezelfde hand te dragen en geen wonder, want het zit vol bramen.

Wat zal moeder blij zijn, met deze grote oogst.

Zijn vrije hand houdt Jaap voorzichtig tegen zijn blouse gedrukt.

Daar onder zit iets . . . iets héél moois. Het is ook heel lekker!

Het is een verrassing voor vader.

Het is een prachtige, grote tros lekkere, blauwe druiven.

Die heeft hij eerlijk gekregen!

Wat zal vader dáár blij mee zijn!